

Avdelning
Juridiska avdelningen
Handläggare
Jessica Levin
08-563 085 22
jessica.levin@uka.se

Datum
2023-10-18

Reg.nr
31-00542-22

Lunds universitet
Rektor

Anmälan mot Lunds universitet om studentinflytande i extern grupp

Beslutet i korthet: Lunds Naturvetarkår har klagat på att studenterna inte har fått vara representerade i en extern grupp som sammanfattningsvis har utrett förutsättningarna för att bilda en institution av tre organisatoriska enheter.

Enligt UKÄ framgår det av förarbetena till 2 kap. 7 § högskolelagen (1992:1434) att rätten till studentrepresentation avser lärosätets interna organisation. UKÄ bedömer att den aktuella externa gruppen inte kan anses vara en del av universitetets interna organisation. Mot denna bakgrund anser UKÄ att universitetets hantering inte strider mot bestämmelsen. UKÄ riktar därför ingen kritik mot Lunds universitet.

UKÄ framhåller dock allmänt att användningen av externa grupper kan innebära att studentinflytandet riskerar att begränsas i vissa fall. Universitet och högskolor ska självfallet inte använda externa grupper för att kringgå bestämmelserna om studentinflytande.

Anmälan från Lunds Naturvetarkår

Lunds Naturvetarkår har i en anmälan till Universitetskanslersämbetet (UKÄ) mot Lunds universitet uppgett bl.a. följande.

Våren 2022 tillsatte den Naturvetenskapliga fakulteten en extern grupp som skulle utreda en sammanslagning av tre institutioner utan närvaro av en studentrepresentant. Inledningsvis framförde studentkåren till fakulteten att studentkåren ville ha en studentrepresentant i gruppen. Studentkåren blev nekade detta med motiveringen att ni inte är experter. Efter att ha lyft frågan med rektor kom rektor, studentkåren och fakulteten gemensamt fram till att ändra utredningen så att den inte berör grund- eller forskarutbildning, eller studenternas situation i allmänhet. När utredningens rapport kom in till fakulteten framkom det tydligt att utredningen diskuterat utbildning, till den grad att den bl.a. getts egna stycken. Fakulteten ser inte detta som ett problem utan anser att utredningen inte har berört utbildning eller studenternas situation. Studentkåren anser att de rekommendationer som utredningen lagt fram har baserats bl.a. på ingående diskussioner och resonemang kring utbildningen. Studentkåren anser därmed att de farhågor som kåren lyfte under våren, om att utredningen inte kunde genomföras utan att se till utbildningen och att utredningen därmed skulle innefatta en student, tyvärr har besannats. Studentkåren ifrågasätter att det har genomförts en utredning som berör studenterna utan studentrepresentanter närvarande, och detta efter att studentkåren flertalet gånger begärt att en studentrepresentant ska ingå i gruppen.

Lunds Naturvetarkår har till anmälan bifogat mejlkorrespondens mellan studentkåren och universitetet samt *Utredning av hur forskning inom geologiska institutionen, institutionen för naturgeografi och ekosystemvetenskap och centrum för miljö- och klimatvetenskap kan samordnas och organiseras inom en gemensam institution* (dnr. STYR 2022/1317).

Yttrande från Lunds universitet

UKÄ har bett Lunds universitet att yttra sig över anmälan. Lunds universitet har uppgett i huvudsak följande.

Naturvetenskapliga fakulteten har genomfört en utvärdering av förutsättningarna för att bilda en gemensam institution av tre nuvarande organisatoriska enheter: Centrum för miljö- och klimatvetenskap, geologiska institutionen och institutionen för naturgeografi och ekosystemanalys. Den aktuella utvärderingen är ett led i fakultetens efterarbete med den kvalitetsutvärdering som tidigare gjorts av forskningen vid Lunds universitet (RQ20). Liksom i arbetet med RQ20 kom fakulteten fram till att utvärderingsgruppen skulle bestå av externa experter inom professionen. Inga representanter för lärarkår, teknisk och administrativ personal, fackliga organisationer eller studenter utsågs. Det klargjordes tydligt att utvärderingen skulle behandla forskning och organisation, men inte grundutbildning. Den utvärdering som kom in följde beställningen, men grundutbildningen omnämndes vilket har lett till studentkårens anmälan. Det framkom i utredningen att en organisatorisk förändring skulle få konsekvenser för utbildningen, men inte vilka dessa effekter skulle bli och tankarna i utredningen kommer att beredas inom fakulteten.

I det kommande fakultetsinterna utvecklings- och utredningsarbetet om en organisatorisk lösning, utifrån förslagen i den externa utredningen, kommer både representanter för verksamheten och studenter att medverka. Universitetet vill betona att studenterna är representerade i fakultetsstyrelsen och fakultetens presidium, där aktuella frågor och uppdrag löpande diskuteras. Universitetet menar att den externa utvärderingen inte har varit av beredande karaktär, utan att beredningen nu vidtar i det kommande fakultetsinterna utvecklings- och utredningsarbetet. Där kommer effekter av olika scenarier från den aktuella utredningen att konkretiseras. I detta arbete ska studentrepresentanter delta. Universitetet har uppfattat att studentkårens ledning har haft en löpande och tillfredsställande dialog med naturvetenskapliga fakultetens ledning i samband med den utvärderingen, och beklagar givetvis om detta inte varit tillräckligt.

Synpunkter från Lunds Naturvetarkår

Lunds Naturvetarkår har kommenterat Lunds universitets yttrande. Studentkåren har sammanfattningsvis framfört att studentkåren inte delar universitetets uppfattning om att det har varit en tillfredsställande dialog mellan fakultetens ledning och studentkåren. Enligt studentkåren har kåren vid upprepade tillfällen framfört att hanteringen kring utvärderingen inte har varit acceptabel. Vidare har studentkåren vid fakultetens

styrelsemöte reserverat sig i beslut om en fortsatt utredning, eftersom underlaget för beslutet bygger på den aktuella utredningen.

Universitetskanslersämbetets bedömning

UKÄ:s uppgift

Som tillsynsmyndighet granskar UKÄ om lärosätena följer gällande bestämmelser och om studenternas och andra enskildas rättssäkerhet i förhållande till högskolesystemet tillgodoses.

Rättsliga utgångspunkter

Studenterna ska ha rätt att utöva inflytande över utbildningen vid högskolorna (1 kap. 4 a § högskolelagen [1992:1434], (HL).

En högskola beslutar om sin interna organisation utöver styrelse och rektor, om inte något annat är föreskrivet. När högskolan beslutar om sin organisation ska 6 och 7 §§ gälla (2 kap. 5 § HL).

Studenterna har rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation (2 kap. 7 § HL).

I förarbetena till 2 kap. 7 § HL (*En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor*, prop. 2009/10:149, s. 39) uttalar regeringen bl.a. följande:

Regeringen har ovan redogjort för sitt förslag om att universiteten och högskolorna ska besluta om sin interna organisation, utöver styrelse och rektor, om inte något annat är föreskrivet, samt att reglerna om fakultetsnämnder och särskilda organ ska utgå. Mot denna bakgrund kan studenternas rätt att vara representerade inte uttryckas som en rätt att vara representerade i olika grupper eller organ. Regeringen föreslår i stället, i likhet med förslaget i promemorian, att oavsett hur universiteten och högskolorna utformar sin interna organisation ska studenterna ha rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation. Detta föreslås anges i en ny 2 kap. 7 § högskolelagen. Rätten till representation enligt förslaget ska gälla alla beslut och all beredning som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation, och inte bara vid sådant beslutsfattande som omfattas av kravet på vetenskaplig eller konstnärlig kompetens enligt den föreslagna 2 kap. 6 § högskolelagen.

Regeringen anser, liksom många av de remissinstanser som har yttrat sig över promemorian, att det är väsentligt med ett fortsatt starkt studentinflytande. Enligt regeringens mening säkras den föreslagna bestämmelsen studentinflytandet. Varje universitet och högskola kommer att behöva fatta beslut som innebär att en tydlig intern organisation och arbetsfördelning skapas när det inte längre i lag och förordning föreskrivs hur den interna organisationen ska se ut utöver vad som

gäller för styrelse och rektor. Tydligheten i beslutsstrukturen bör därför inte minska. Vidare vill regeringen betona att det bör vara naturligt för ett lärosäte att inte låta rätten till deltagande i en grupp vara avhängig av vilka frågor som behandlas i gruppen vid olika tillfällen.

UKÄ:s bedömning

Frågan i ärendet är om studenterna har rätt att vara representerade i en extern grupp som sammanfattningsvis har utrett förutsättningarna för att bilda en institution av tre organisatoriska enheter.

Enligt UKÄ framgår det av ovan nämnda förarbeten att rätten till studentrepresentation enligt 2 kap. 7 § HL avser lärosätets interna organisation. UKÄ bedömer att den aktuella externa gruppen inte kan anses vara en del av Lunds universitets interna organisation. Mot denna bakgrund anser UKÄ att universitetets hantering inte strider mot 2 kap. 7 § HL. UKÄ riktar därför ingen kritik mot Lunds universitet.

UKÄ vill dock allmänt framhålla följande. Användningen av externa grupper kan innebära att studentinflytandet riskerar att begränsas i vissa fall. Universitet och högskolor ska självfallet inte använda externa grupper för att kringgå högskolelagens bestämmelser om studentinflytande.

Med dessa besked avslutas ärendet.

Beslut i ärendet har tagits av tf. generaldirektör Annika Pontén efter föredragning av verksjuristen Jessica Levin i närvaro av avdelningschefen Christian Sjöstrand och verksamhetsstrategen Per Westman.

Annika Pontén

Kopia till:
Lunds Naturvetarkår